

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 0 4 2 4 1 1 2 2

JESENSKI ROK

FIZIKA
Izpitna pola 2

Sreda, 1. september 2004 / 105 minut

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik HB ali B, plastično radirko, šilček, žepni računalnik in geometrijsko orodje. Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne obračajte strani in ne rešujte nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpisite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na obrazca za ocenjevanje.

Odgovore vpisujte v izpitno polo z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Če bodo napisani z navadnim svinčnikom, bodo točkovani z nič točkami.

Izpitna pola vsebuje pet enakovrednih strukturiranih nalog. Izberite **štiri** naloge in jih po reševanju označite v seznam na tej strani, in sicer tako, da obkrožite številke nalog, ki ste jih izbrali. Če izbrane naloge ne bodo označene, bo ocenjevalec ocenil prve štiri naloge, ki ste jih reševali.

1	2	3	4	5
----------	----------	----------	----------	----------

Vprašanje, ki zahteva računanje, mora v odgovoru vsebovati računsko pot do odgovora, z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Poleg računskih so možni tudi drugi odgovori (risba, besedilo, graf ...).

Pri računanju uporabite podatke iz periodnega sistema na četrti strani izpitne pole.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani.

KONSTANTE IN ENAČBE, KI VAM BODO V POMOČ

težni pospešek	$g = 9,81 \text{ m s}^{-2}$
hitrost svetlobe	$c = 3,00 \cdot 10^8 \text{ m s}^{-1}$
osnovni naboj	$e_0 = 1,60 \cdot 10^{-19} \text{ A s}$
atomska enota mase	$u = 1,66 \cdot 10^{-27} \text{ kg} = 938 \text{ MeV c}^{-2}$
Avogadrovo število	$N_A = 6,02 \cdot 10^{26} \text{ kmol}^{-1}$
splošna plinska konstanta	$R = 8,31 \cdot 10^3 \text{ J kmol}^{-1} \text{ K}^{-1}$
gravitacijska konstanta	$G = 6,67 \cdot 10^{-11} \text{ N m}^2 \text{ kg}^{-2}$
influenčna konstanta	$\varepsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12} \text{ A s V}^{-1} \text{ m}^{-1}$
indukcijska konstanta	$\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7} \text{ V s A}^{-1} \text{ m}^{-1}$
Boltzmannova konstanta	$k = 1,38 \cdot 10^{-23} \text{ J K}^{-1}$
Planckova konstanta	$h = 6,63 \cdot 10^{-34} \text{ J s} = 4,14 \cdot 10^{-15} \text{ eV s}$
Stefanova konstanta	$\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ W m}^{-2} \text{ K}^{-4}$

GIBANJE

$$\begin{aligned}s &= vt \\s &= \bar{v}t \\s &= v_0 t + \frac{at^2}{2} \\v &= v_0 + at \\v^2 &= v_0^2 + 2as \\\omega &= 2\pi\nu = 2\pi \frac{1}{t_0} \\v &= \omega r \\a_r &= \omega^2 r \\s &= s_0 \sin \omega t \\v &= \omega s_0 \cos \omega t \\a &= -\omega^2 s_0 \sin \omega t\end{aligned}$$

SILA

$$\begin{aligned}F &= G \frac{m_1 m_2}{r^2} \\\frac{t_0^2}{r^3} &= \text{konst.} \\F &= ks \\F &= pS \\F &= k_t F_n \\F &= \rho g V \\\vec{F} &= m \vec{a} \\\vec{G} &= m \vec{v} \\\vec{F} \Delta t &= \Delta \vec{G} \\\vec{M} &= \vec{r} \times \vec{F} \\p &= \rho gh\end{aligned}$$

ENERGIJA

$$\begin{aligned}A &= \vec{F} \cdot \vec{s} \\W_k &= \frac{mv^2}{2} \\W_p &= mgh \\W_{pr} &= \frac{ks^2}{2} \\P &= \frac{A}{t} \\A &= \Delta W_k + \Delta W_p + \Delta W_{pr} \\A &= p \Delta V \\p + \frac{\rho v^2}{2} + \rho gh &= \text{konst.}\end{aligned}$$

ELEKTRIKA

$$\begin{aligned} I &= \frac{e}{t} \\ F &= \frac{e_1 e_2}{4\pi\epsilon_0 r^2} \\ \vec{F} &= e\vec{E} \\ U &= \vec{E} \cdot \vec{s} = \frac{A_e}{e} \\ \sigma_e &= \frac{e}{S} \\ E &= \frac{\sigma_e}{2\epsilon_0} \\ e &= CU \\ C &= \frac{\epsilon_0 S}{l} \\ W_e &= \frac{CU^2}{2} \\ w_e &= \frac{W_e}{V} \\ w_e &= \frac{\epsilon_0 E^2}{2} \\ U &= RI \\ R &= \frac{\zeta l}{S} \\ P &= UI \end{aligned}$$

MAGNETIZEM

$$\begin{aligned} \vec{F} &= I\vec{l} \times \vec{B} \\ F &= IlB \sin \alpha \\ \vec{F} &= e\vec{v} \times \vec{B} \\ B &= \frac{\mu_0 I}{2\pi r} \\ B &= \frac{\mu_0 NI}{l} \\ M &= NISB \sin \alpha \\ \Phi &= \vec{B} \cdot \vec{S} = BS \cos \alpha \\ U_i &= lvB \\ U_i &= \omega SB \sin \omega t \\ U_i &= \frac{\Delta \Phi}{\Delta t} \\ L &= \frac{\Phi}{I} \\ L &= \frac{\mu_0 N^2 S}{l} \\ W_m &= \frac{LI^2}{2} \\ w_m &= \frac{B^2}{2\mu_0} \end{aligned}$$

NIHANJE IN VALOVANJE

$$\begin{aligned} t_0 &= 2\pi\sqrt{\frac{m}{k}} \\ t_0 &= 2\pi\sqrt{\frac{l}{g}} \\ t_0 &= 2\pi\sqrt{LC} \\ c &= \lambda\nu \\ \sin \alpha &= \frac{N\lambda}{d} \\ j &= \frac{P}{S} \\ E_0 &= cB_0 \\ j &= \frac{1}{2}\epsilon_0 E_0^2 c \\ j' &= j \cos \alpha \\ \nu &= \nu_0(1 \pm \frac{v}{c}) \\ \nu &= \frac{\nu_0}{1 \mp \frac{v}{c}} \end{aligned}$$

TOPLOTA

$$\begin{aligned} n &= \frac{m}{M} \\ pV &= nRT \\ \Delta l &= \alpha l \Delta T \\ \Delta V &= \beta V \Delta T \\ A + Q &= \Delta W \\ Q &= cm\Delta T \\ Q &= qm \\ W_0 &= \frac{3}{2}kT \\ P &= \lambda S \frac{\Delta T}{\Delta l} \\ j &= \sigma T^4 \end{aligned}$$

OPTIKA

$$\begin{aligned} n &= \frac{c_0}{c} \\ \frac{\sin \alpha}{\sin \beta} &= \frac{c_1}{c_2} = \frac{n_2}{n_1} \\ \frac{1}{f} &= \frac{1}{a} + \frac{1}{b} \end{aligned}$$

MODERNA FIZIKA

$$\begin{aligned} W_f &= h\nu \\ W_f &= A_i + W_k \\ W_f &= \Delta W_n \\ \lambda_{\min} &= \frac{hc}{eU} \\ \Delta W &= \Delta mc^2 \\ N &= N_0 2^{-\frac{t}{t_{1/2}}} = N_0 e^{-\lambda t} \\ A &= N \frac{\ln 2}{t_{1/2}} \end{aligned}$$

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

I		Periodna sistema elementov																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
		II		III			IV		V		VI		VII																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
1.01 H vodik	1	6.94 Li litij	3	9.01 Be berilij	4	23.0 Mg magnezij	12	40.1 Ca kalcij	20	45.0 Sc skandij	21	47.9 Ti titan	22	50.9 V vanadij	23	52.0 Cr krom	24	54.9 Mn mangan	25	55.9 Fe železo	26	58.9 Co kobalt	27	58.7 Ni nikelij	28	63.6 Cu baker	29	65.4 Zn cink	30	69.7 Ga galij	31	72.6 Ge germanijski	32	74,9 As arsen	33	79,0 Se seljen	34	79,9 Kr kripton	35	83,8 Br brom	36																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
1.01 H vodik	1	6.94 Li litij	3	9.01 Be berilij	4	23.0 Mg magnezij	12	39.1 K kalij	19	40.1 Ca kalcij	20	45.0 Sc skandij	21	47.9 Ti titan	22	50.9 V vanadij	23	52.0 Cr krom	24	54.9 Mn mangan	25	55.9 Fe železo	26	58.9 Co kobalt	27	58.7 Ni nikelij	28	63.6 Cu baker	29	65.4 Zn cink	30	69.7 Ga galij	31	72.6 Ge germanijski	32	74,9 As arsen	33	79,0 Se seljen	34	79,9 Kr kripton	35	83,8 Br brom	36																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
1.01 H vodik	1	6.94 Li litij	3	9.01 Be berilij	4	23.0 Mg magnezij	12	87.6 Sr stroncij	38	87.6 Rb rubidij	37	88.9 Y itrij	39	91.2 Zr cirkonij	40	92.9 Nb niobij	41	95.9 Mo molibden	42	(97) Tc tehnečij	43	101 Ru rutenij	44	103 Pd paladij	45	106 Rh rodij	46	108 Ag srebro	47	112 Cd kadmij	48	115 In indij	49	119 Sn kositer	50	122 Sb antimon	51	128 Te telur	52	128 I jod	53	131 Xe ksenon	54	131 Rn radon	55	131 At astat	56	131 Rn radon	57	131 At astat	58	131 Rn radon	59	131 At astat	60	131 Rn radon	61	131 At astat	62	131 Rn radon	63	131 At astat	64	131 Rn radon	65	131 At astat	66	131 Rn radon	67	131 At astat	68	131 Rn radon	69	131 At astat	70	131 Rn radon	71	131 At astat	72	131 Rn radon	73	131 At astat	74	131 Rn radon	75	131 At astat	76	131 Rn radon	77	131 At astat	78	131 Rn radon	79	131 At astat	80	131 Rn radon	81	131 At astat	82	131 Rn radon	83	131 At astat	84	131 Rn radon	85	131 At astat	86	131 Rn radon	87	131 At astat	88	131 Rn radon	89	131 At astat	90	131 Rn radon	91	131 At astat	92	131 Rn radon	93	131 At astat	94	131 Rn radon	95	131 At astat	96	131 Rn radon	97	131 At astat	98	131 Rn radon	99	131 At astat	100	131 Rn radon	101	131 At astat	102	131 Rn radon	103	131 At astat	104	131 Rn radon	105	131 At astat	106	131 Rn radon	107	131 At astat	108	131 Rn radon	109	131 At astat	110	131 Rn radon	111	131 At astat	112	131 Rn radon	113	131 At astat	114	131 Rn radon	115	131 At astat	116	131 Rn radon	117	131 At astat	118	131 Rn radon	119	131 At astat	120	131 Rn radon	121	131 At astat	122	131 Rn radon	123	131 At astat	124	131 Rn radon	125	131 At astat	126	131 Rn radon	127	131 At astat	128	131 Rn radon	129	131 At astat	130	131 Rn radon	131	131 At astat	132	131 Rn radon	133	131 At astat	134	131 Rn radon	135	131 At astat	136	131 Rn radon	137	131 At astat	138	131 Rn radon	139	131 At astat	140	131 Rn radon	141	131 At astat	142	131 Rn radon	143	131 At astat	144	131 Rn radon	145	131 At astat	146	131 Rn radon	147	131 At astat	148	131 Rn radon	149	131 At astat	150	131 Rn radon	151	131 At astat	152	131 Rn radon	153	131 At astat	154	131 Rn radon	155	131 At astat	156	131 Rn radon	157	131 At astat	158	131 Rn radon	159	131 At astat	160	131 Rn radon	161	131 At astat	162	131 Rn radon	163	131 At astat	164	131 Rn radon	165	131 At astat	166	131 Rn radon	167	131 At astat	168	131 Rn radon	169	131 At astat	170	131 Rn radon	171	131 At astat	172	131 Rn radon	173	131 At astat	174	131 Rn radon	175	131 At astat	176	131 Rn radon	177	131 At astat	178	131 Rn radon	179	131 At astat	180	131 Rn radon	181	131 At astat	182	131 Rn radon	183	131 At astat	184	131 Rn radon	185	131 At astat	186	131 Rn radon	187	131 At astat	188	131 Rn radon	189	131 At astat	190	131 Rn radon	191	131 At astat	192	131 Rn radon	193	131 At astat	194	131 Rn radon	195	131 At astat	196	131 Rn radon	197	131 At astat	198	131 Rn radon	199	131 At astat	200	131 Rn radon	201	131 At astat	202	131 Rn radon	203	131 At astat	204	131 Rn radon	205	131 At astat	206	131 Rn radon	207	131 At astat	208	131 Rn radon	209	131 At astat	210	131 Rn radon	211	131 At astat	212	131 Rn radon	213	131 At astat	214	131 Rn radon	215	131 At astat	216	131 Rn radon	217	131 At astat	218	131 Rn radon	219	131 At astat	220	131 Rn radon	221	131 At astat	222	131 Rn radon	223	131 At astat	224	131 Rn radon	225	131 At astat	226	131 Rn radon	227	131 At astat	228	131 Rn radon	229	131 At astat	230	131 Rn radon	231	131 At astat	232	131 Rn radon	233	131 At astat	234	131 Rn radon	235	131 At astat	236	131 Rn radon	237	131 At astat	238	131 Rn radon	239	131 At astat	240	131 Rn radon	241	131 At astat	242	131 Rn radon	243	131 At astat	244	131 Rn radon	245	131 At astat	246	131 Rn radon	247	131 At astat	248	131 Rn radon	249	131 At astat	250	131 Rn radon	251	131 At astat	252	131 Rn radon	253	131 At astat	254	131 Rn radon	255	131 At astat	256	131 Rn radon	257	131 At astat	258	131 Rn radon	259	131 At astat	260	131 Rn radon	261	131 At astat	262	131 Rn radon	263	131 At astat	264	131 Rn radon	265	131 At astat	266	131 Rn radon	267	131 At astat	268	131 Rn radon	269	131 At astat	270	131 Rn radon	271	131 At astat	272	131 Rn radon	273	131 At astat	274	131 Rn radon	275	131 At astat	276	131 Rn radon	277	131 At astat	278	131 Rn radon	279	131 At astat	280	131 Rn radon	281	131 At astat	282	131 Rn radon	283	131 At astat	284	131 Rn radon	285	131 At astat	286	131 Rn radon	287	131 At astat	288	131 Rn radon	289	131 At astat	290	131 Rn radon	291	131 At astat	292	131 Rn radon	293	131 At astat	294	131 Rn radon	295	131 At astat	296	131 Rn radon	297	131 At astat	298	131 Rn radon	299	131 At astat	300	131 Rn radon	301	131 At astat	302	131 Rn radon	303	131 At astat	304	131 Rn radon	305	131 At astat	306	131 Rn radon	307	131 At astat	308	131 Rn radon	309	131 At astat	310	131 Rn radon	311	131 At astat	312	131 Rn radon	313	131 At astat	314	131 Rn radon	315	131 At astat	316	131 Rn radon	317	131 At astat	318	131 Rn radon	319	131 At astat	320	131 Rn radon	321	131 At astat	322	131 Rn radon	323	131 At astat	324	131 Rn radon	325	131 At astat	326	131 Rn radon	327	131 At astat	328	131 Rn radon	329	131 At astat	330	131 Rn radon	331	131 At astat	332	131 Rn radon	333	131 At astat	334	131 Rn radon	335	131 At astat	336	131 Rn radon	337	131 At astat	338	131 Rn radon	339	131 At astat	340	131 Rn radon	341	131 At astat	342	131 Rn radon	343	131 At astat	344	131 Rn radon	345	131 At astat	346	131 Rn radon	347	131 At astat	348	131 Rn radon	349	131 At astat	350	131 Rn radon	351	131 At astat	352	131 Rn radon	353	131 At astat	354	131 Rn radon	355	131 At astat	356	131 Rn radon	357	131 At astat	358	131 Rn radon	359	131 At astat	360	131 Rn radon	361	131 At astat	362	131 Rn radon	363	131 At astat	364	131 Rn radon	365	131 At astat	366	131 Rn radon	367	131 At astat	368	131 Rn radon	369	131 At astat	370	131 Rn radon	371	131 At astat	372	131 Rn radon	373	131 At astat	374	131 Rn radon	375	131 At astat	376	131 Rn radon	377	131 At astat	378	131 Rn radon	379	131 At astat	380	131 Rn radon	381	131 At astat	382	131 Rn radon	383	131 At astat	384	131 Rn radon	385	131 At astat	386	131 Rn radon	387	131 At astat	388	131 Rn radon	38

Ce cerij 58	Pr prazeodim 59	Nd neodim 60	Pm prometij 61	Sm samarij 62	Eu evropij 63	Gd gadolinij 64	Tb terbij 65	Dy disprozij 66	Ho holmij 67	Er erbij 68	Tm tulij 69	Yb iterbij 70	Lu luteoij 71	Lr lavrencij 103
Th torij 90	Pa protaktinij 91	U uran 92	Np neptunij 93	Pu plutonij 94	Am americij 95	Cm kirij 96	Bk berkelij 97	Cf kalifornij 98	Es ajnštajinij 99	Fm fermij 100	Md mendelevij 101	No nobelij 102	Lu luteoij 105	Lr lavrencij 103

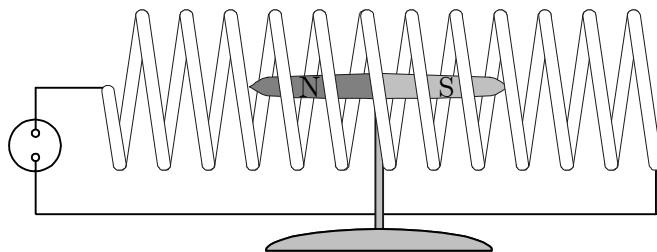
Lantanoidi

Aktinoidi

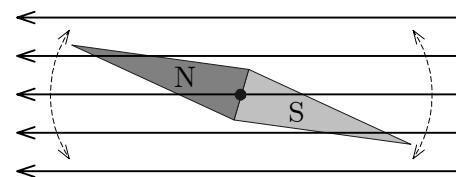
OBRNITE STRAN

1. NALOGA

V sredino dolge tuljave damo magnetnico, ki je vrtljiva v vodoravni ravnini.

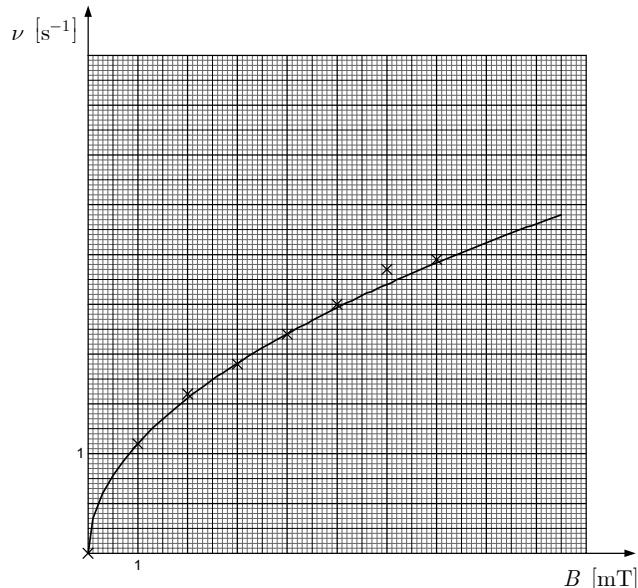
Slika 1: Stranski ris

Slika 2: Tloris

Gostoto magnetnega polja v tuljavi spremojmo s spremjanjem toka skozi tuljavo. Pri vsaki gostoti magnetnega polja magnetnico malo izmaknemo iz ravnotesne lege, jo spustimo in izmerimo frekvenco, s katero niha. Rezultate meritev zapišemo v tabelo in narišemo graf, ki kaže, kako je frekvence nihanja magnetnice odvisna od gostote magnetnega polja.

B [mT]	ν [s^{-1}]	ν^2 [s^{-2}]
1,00	1,11	
2,00	1,59	
3,00	1,89	
4,00	2,22	
5,00	2,5	
6,00	2,86	
7,00	2,94	

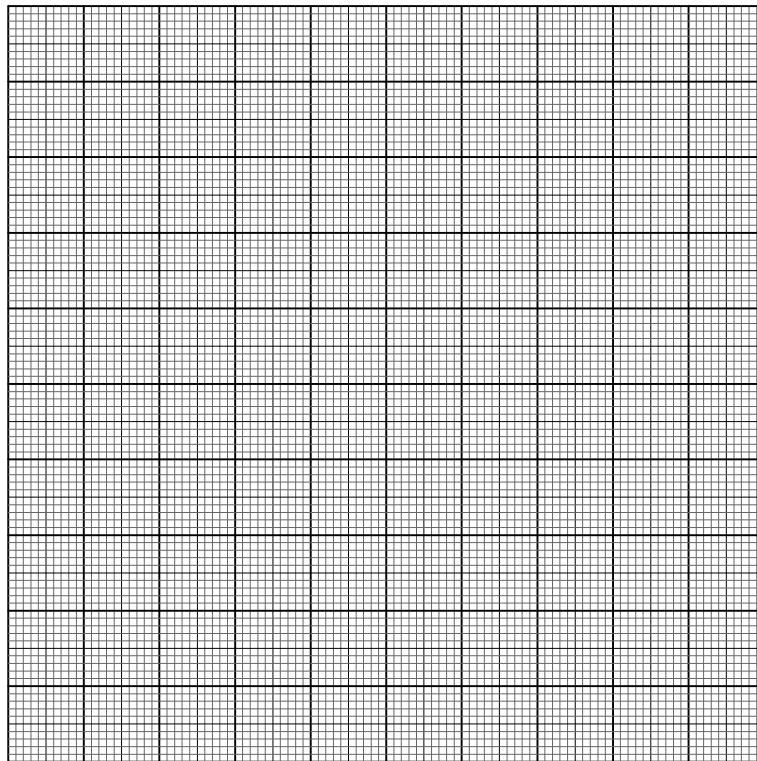
Iz oblike grafa sklepamo, da je kvadrat frekvence sorazmeren z gostoto magnetnega polja, in želimo ta sklep preveriti.

1. Dopolnite tabelo v tretjem stolpcu z izračunanimi vrednostmi kvadrata frekvence magnetnice.

(1 točka)

2. Narišite graf, ki kaže, kako je kvadrat frekvence, s katero niha magnetnica, odvisen od gostote magnetnega polja v tuljavi. Narišite premico, ki se najbolje prilega meritvam.

(3 točke)

3. Na premici označite dve točki, odčitajte njuni koordinati in iz njih izračunajte smerni koeficient premice. Ne pozabite zapisati enote smernega koeficiente.

(2 točki)

4. Zapišite enačbo, ki povezuje kvadrat frekvence nihanja magnetnice, smerni koeficient premice in gostoto magnetnega polja v tuljavi.

(1 točka)

Vir napetosti odklopimo. Magnetnica zaniha v smeri sever–jug z nihajnim časom 4,0 s.

5. Z uporabo enačbe, ki ste jo zapisali pri 4. vprašanju te naloge, izračunajte gostoto magnetnega polja Zemlje.

(2 točki)

Relativna napaka smernega koeficiente premice v grafu $\nu^2 (B)$ je 5 %. Relativna napaka frekvence, s katero niha magnetnica v magnetnem polju Zemlje, je 1 %.

6. Kolikšna je relativna napaka izračunane gostote magnetnega polja Zemlje?

(1 točka)

OBRNITE STRAN

2. NALOGA

1. Z enačbo zapišite izrek o gibalni količini in pojasnite količine, ki nastopajo v njem.

(1 točka)

Hitrosti zelo hitrih in lahkih izstrelkov merimo z balističnim nihalom. Nihalo sestavlja klada iz mehkega lesa z maso 0,50 kg, ki je obešena na 4,0 m dolgi vrvi. V klado prileti izstrelek, se vanjo zarije in nihalo zaniha. Z merjenjem amplitude nihaja lahko ugotovimo hitrost izstrelka pred trkom s klado.

2. Kolikšna je frekvenca nihanja balističnega nihala, če ga obravnavate kot nitno nihalo?

(1 točka)

Ko se v balistično nihalo zarije izstrelek z maso 2,0 g, nihalo zaniha z amplitudo 10 cm .

3. S kolikšno hitrostjo se nihalo giblje skozi ravovesno lego?

(1 točka)

4. Z uporabo izreka o ohranitvi gibalne količine izračunajte hitrost izstrelka pred trkom s klado.

(2 točki)

5. Za koliko se je med trkom spremenila skupna kinetična energija izstrelka in klade?

(2 točki)

Zaradi trenja se med neprožnim trkom s klado izstrelek segreje.

6. Za koliko stopinj se je segrel izstrelek, če je specifična toplota snovi, iz katere je izstrelek, $130 \text{ J kg}^{-1} \text{ K}^{-1}$? Gretje klade zanemarimo.

(2 točki)

Če sta klada in izstrelek izolirana, se po daljšem času temperaturi klade in izstrelka izenačita.

7. Za koliko je skupna temperatura klade in izstrelka po trku višja od začetne temperature pred trkom, če je specifična toplota lesa $200 \text{ J kg}^{-1} \text{ K}^{-1}$?

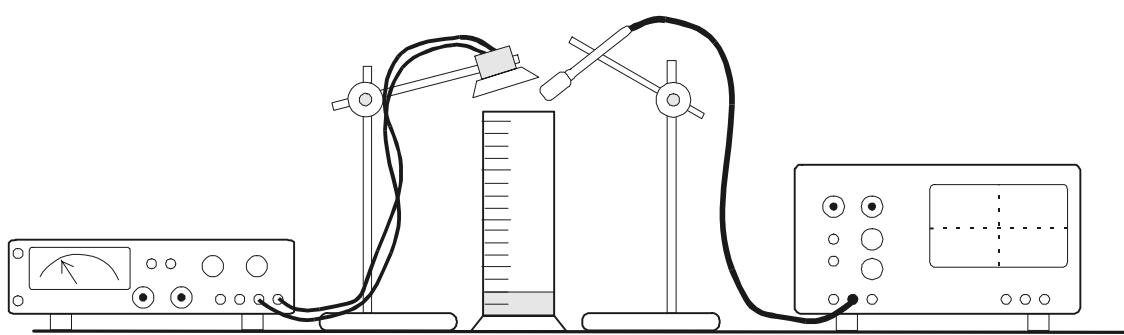
(1 točka)

3. NALOGA

1. Ali je zvok transverzalno ali longitudinalno valovanje?

(1 točka)

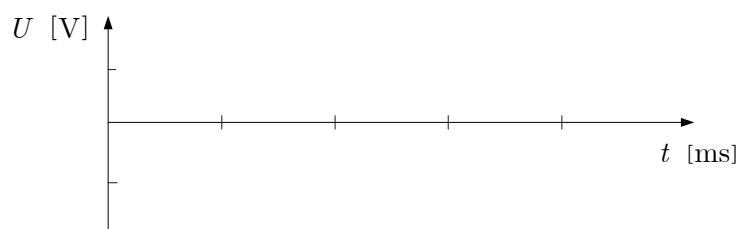
Nad 38,3 cm visoko menzuro s premerom 8,0 cm je zvočnik, ki oddaja ton s frekvenco 2000 Hz. Poleg njega je nameščen mikrofon, ki je priključen na osciloskop, kakor kaže slika.

2. Kolikšna je valovna dolžina zvoka, ki ga oddaja zvočnik? Računajte, da je hitrost zvoka v zraku 340 m s^{-1} .

(1 točka)

3. Za dva nihaja narišite graf, ki kaže, kako se napetost na osciloskopu spreminja s časom. Amplituda napetosti na mikrofonu je $1,0 \text{ V}$.

(2 točki)

4. V menzuri lahko nastane stoječe zvočno valovanje. Opišite, kako nastane.

(1 točka)

Ko dolivamo vodo v menzuro, se gladina vode dvigne. Mikrofon zaznava izmenično močnejši in šibkejši zvok. Vsakokrat, ko mikrofon zazna močnejši zvok, na menzuri s črto označimo višino gladine vode.

5. Kolikšna je razdalja med črtami, ki smo jih med poskusom narisali na menzuro?

(1 točka)

6. Kolikšna je prostornina vode, ki jo moramo naliti v menzuro, da se gladina dvigne od ene do druge črte?

(1 točka)

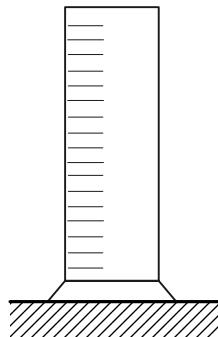
Prvič slišimo ojačen zvok, ko je menzura prazna.

7. Kolikšno je razmerje med višino menzure in valovno dolžino zvoka, ki ga oddaja zvočnik?

(1 točka)

8. S sliko predstavite stoječe valovanje v prazni menzuri. Na sliki s križci označite, kje so vozli stoječega valovanja. Koliko vozlov stoječega valovanja je v prazni menzuri?

(2 točki)

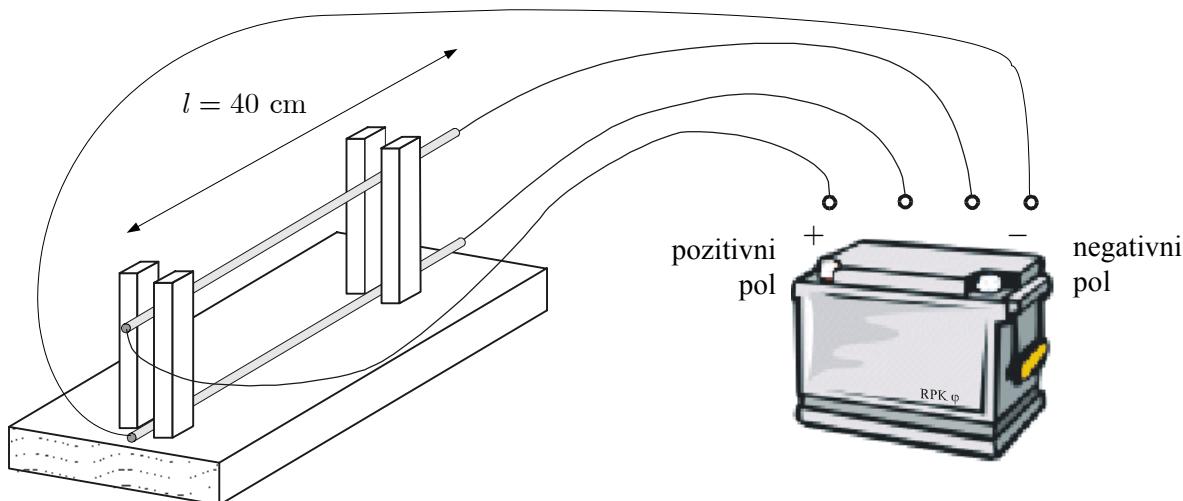

4. NALOGA

1. Zapišite enačbo, s katero lahko izračunamo gostoto magnetnega polja v okolici dolgega, ravnega vodnika, po katerem teče električni tok, in poimenujte količine, ki nastopajo v enačbi.

(1 točka)

Na krajišča dveh enakih izoliranih aluminijastih palic pritrdimo žice, s katerimi lahko palici povežemo z izvorom enosmerne napetosti. Eno palico pritrdimo na podlago, druga pa je prosto gibljiva med vodili, kakor kaže slika.

2. Zapišite izraz za silo med dolgima, vzporednima vodnikoma dolžine l , po katerih teče električni tok, in poimenujte količine, ki nastopajo v enačbi.

(1 točka)

3. Na sliki s puščicami označite smer toka v palicah tako, da bo sila med njima odbojna.

(1 točka)

4. V sliko dorišite povezave med baterijo in palicama tako, da bo sila med palicama odbojna.
(Konce vodnikov lahko povežete s pozitivnim polom akumulatorja, z negativnim polom ali pa jih povežete med sabo.)

(1 točka)

Palici sta dolgi 40 cm **in vsaka ima maso** 2,0 g .

5. Po žicah naj teče tak tok, da bosta palici razmagnjeni za $h_0 = 1,0$ cm in v ravnovesju. S kolikšno silo F_0 takrat spodnja palica deluje na zgornjo?

(1 točka)

6. Kolikšen tok naj teče po palicah, da bosta razmagnjeni za 1,0 cm ?

(1 točka)

Ker je zgornja palica gibljiva, jo lahko malo izmaknemo iz ravnovesja. Če razdaljo med palicama le malo sprememimo (na $h = h_0 + x$), se sila med palicama le malo spremeni, in sicer na $F(x) = F_0 - kx$. Koeficient k je dan z izrazom $k = \frac{F_0}{h_0}$.

7. Palico potisnemo navzdol za 1,0 mm . S kolikšno silo moramo zadrževati palico, da miruje?

(1 točka)

8. Palica zaniha okoli ravnoesne lege, ko jo izpustimo. Kolikšna je frekvenca nihanja, če je tok v palicah konstanten?

(2 točki)

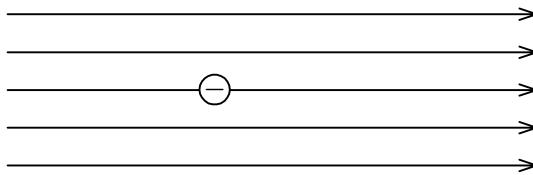
9. Kolikšno delo opravimo, če gornjo palico iz ravnoesne lege dvignemo za 1,0 mm ?

(1 točka)

OBRNITE STRAN

5. NALOGA

Elektron je v električnem polju z jakostjo 40 V m^{-1} , kakor kaže spodnja slika.

1. Kolikšna električna sila deluje na elektron?

(1 točka)

2. Kolikšen je pospešek elektrona, če nanj deluje le električna sila? Masa elektrona je $9,1 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$.

(1 točka)

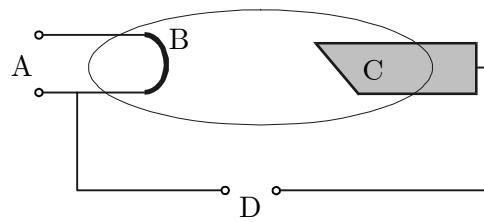
3. Za koliko se elektronu v času $2,0 \cdot 10^{-6} \text{ s}$ spremeni gibalna količina?

(1 točka)

4. Za koliko se elektronu v $2,0 \cdot 10^{-6} \text{ s}$ poveča kinetična energija, če v začetku miruje?

(2 točki)

Na spodnji sliki je shema rentgenske naprave. Z velikimi črkami so označeni nekateri pomembnejši deli naprave.

5. Imenujte označene dele rentgenske naprave in pojasnite, kakšno vlogo imajo pri delovanju rentgenske naprave.

(2 točki)

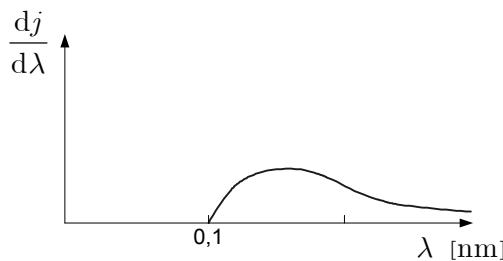
A Naziv: Namen:

B Naziv: Namen:

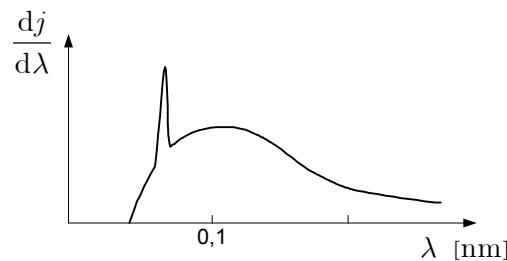
C Naziv: Namen:

D Naziv: Namen:

Na sliki 1 je spekter rentgenske svetlobe, ki jo seva rentgenska cev.

Slika 1

Slika 2

6. Da bo spekter te rentgenske cevi takšen, kakor kaže slika 2, moramo narediti spremembo na enem od označenih delov rentgenske naprave. Katerem?

(1 točka)

7. Zakaj se pojavijo izraziti vrhovi v spektru rentgenske svetlobe, kakršen je na sliki 2?

(1 točka)

Rentgenska cev dela pri napetosti 3,8 kV .

8. Kolikšna je najkrajša valovna dolžina izsevanih žarkov?

(1 točka)